

ÚZEMNÝ PLÁN OBCE LIPTOVSKÉ KLĀČANY

SPRÁVA O HODNOTENÍ STRATEGICKÉHO DOKUMENTU

Príloha č. 4

VYHODNOTENIE VPLYVOV NA VIZUÁLNE EXPONOVANÉ LOKALITY

September 2024

ÚVOD

Predmetom vyhodnotenia je posúdenie vplyvu návrhu územného plánu obce Liptovské Kláčany na krajinný obraz, na charakteristický vzhľad krajiny.

Zámerom dokumentu je popis všeobecnej charakteristiky vizuálnych vlastností krajiny a jej hodnoty vrátane komparácie scenérie pred realizáciou a po realizácii v rámci návrhu územného plánu obce Liptovské Kláčany.

Uvedené posúdenie je vypracované v zmysle Metodiky identifikácie a hodnotenia charakteristického vzhľadu krajiny (vestník Ministerstva životného prostredia, 2010, čiastka 1b).

RIEŠITELSKÝ KOLEKTÍV VYHODNOTENIA VPLYVU NA VIZUÁLNE EXPONOVANÉ LOKALITY

Ing. Ľubomír Macák

Zodpovedný riešiteľ

Ing. Monika Lachmannová, PhD.

Ochrana prírody a krajiny, hodnotenie vplyvov
Identifikácia vizuálnych znakov krajiny

Ing. Kristína Dunajová

Základná charakteristika krajiny
Sídlná a krajinná zeleň
Kultúrnohistorické hodnoty, rekreácia a cestovný ruch

OBSAH

ÚVOD	2
A. ZÁKLADNÉ ÚZEMNÉ CHARAKTERISTIKY	5
A.I Identifikácia problému.....	5
A.II Vymedzenie územia, územnosprávne členenie a určenie hraníc	5
A.III Fyzicko-geografický komplex a potenciálna vegetácia.....	6
A.IV Štruktúra krajinej pokrývky	10
A.V Socioekonomické javy	12
A.VI Vývoj, história krajiny	15
A.VII Právna ochrana územia	16
B. VIZUÁLNO-OPTICKÉ VLASTNOSTI A ROZĽAHLOSŤ KRAJINNÉHO PRIESTORU	18
B.I Vizuálna rekognoskácia terénu	18
B.II Optometrické parametre krajinného priestoru, vizuálne polia	20
B.III Vizuálna exponovanosť krajinného priestoru.....	21
B.IV Vizualizácia krajinného priestoru a interpretácia vizuálnych vlastností krajiny	22
C. IDENTIFIKÁCIA VIZUÁLNYCH ZNAKOV KRAJINY – KRAJINNÝ OBRAZ	24
C.I Krajina ako súbor charakteristických znakov.....	24
C.II Postup identifikácie a triedenia znakov, hierarchia znakov (ChVK)	24
C.III Interpretácia znaku (grafická a textová)	25
C.IV Komplexné vnímanie krajinného obrazu.....	26
D. ZÁVERY HODNOTENIA A NÁVRH OPATRENÍ NA ZACHOVANIE ŽIADÚCEHO STAVU KRAJINY	27
D.I Regulatívy a opatrenia ako nástroj na udržanie priaznivého stavu.....	27
D.II Manažment a monitoring krajiny	28
D.III Záverečne stanovisko.....	28

A. ZÁKLADNÉ ÚZEMNÉ CHARAKTERISTIKY

A.I IDENTIFIKÁCIA PROBLÉMU

Zámerom dokumentácie je spracovanie všeobecnej charakteristiky vizuálnych vlastností krajiny (krajinný obraz, charakteristický vzhľad krajiny a krajinný ráz s cieľom pomenovať krajinný obraz, charakteristický vzhľad krajiny a krajinný ráz.

A.II VYMEDZENIE ÚZEMIA, ÚZEMNOSPRAVNÉ ČLENENIE A URČENIE HRANÍC

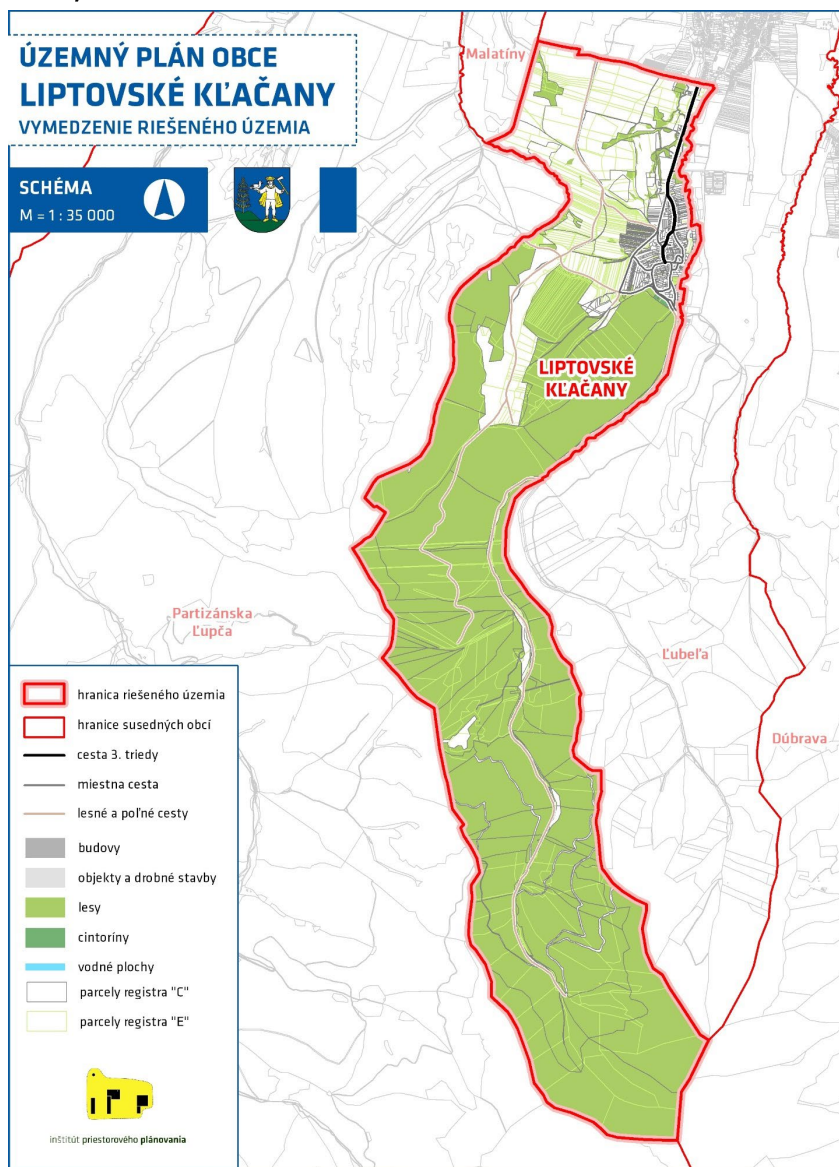
Riešené územie Územného plánu obce Liptovské Kláčany je vymedzené hranicami obce Liptovské Kláčany. Tvorí ho jedno katastrálne územie s rovnomenným názvom Liptovské Kláčany, nachádzajúce sa v Žilinskom samosprávnom kraji, v okrese Liptovský Mikuláš.

Susedí so štyrmi obcami: Malatíny, Partizánska Ľupča, Dúbrava a Ľubel'a.

Celková rozloha územia predstavuje 1 341,2888 ha, čo pri počte obyvateľov 378 (SODB 2021) predstavuje hustotu obyvateľstva 28 obyvateľov na km².

Vymedzenie riešeného územia je graficky vymedzené na nasledujúcej schéme.

Schéma Vymedzenia riešeného územia

Zdroj: Územný plán obce Liptovské Kláčany – Návrh riešenia, 2024

A.III FYZICKO-GEOGRAFICKÝ KOMPLEX A POTENCIÁLNA VEGETÁCIA

GEOLOGICKÉ POMERY

Územie obce Liptovské Kláčany tvoria horniny:

KVARTÉR

- Holocén
 - Fluviálne sedimenty: litofaciálne nečlenené nívne hliny, alebo piesčité až štrkovité hliny dolinných nív a nív horských potokov.
- Pleistocén – holocén
 - Deluviálne sedimenty vcelku: litofaciálne nerozlíšené svahoviny a sutiny.
 - Zosuvy.

PALEOGÉN

- Eocén – oligocén
 - Ílovce v absolútnej prevahe nad pieskovcami a zlepenkami.
 - Normálny flyš; ílovce, siltovce a pieskovce.
- Mladšia krieda / paleocén – oligocén.
 - Borovské súvrstvie nečlenené: brekcie, zlepence, pieskovce, siltovce, ílovce, vápence.

KRYŠTALINIKUM

- Paleozoikum – hercýnske granitoidy (mladší karbón)
 - Biotitické tonality až granodiority (iumbiersky typ).
- Paleozoikum – hercýnske granitoidy (karbón).
 - Biotitické a dvojsľudové granodiority s ružovými K-živcami (prašivský typ).

KRIEDA

- Mladšia jura – staršia krieda
 - Mráznické súvrstvie: sivé a tmavosivé slienité vápence (niekedy s hľuzami rohovcov), sliene, Slieňovce, slienité bridlice.

JURA

- Mladšia jura
 - Jaseninské súvrstvie: svetlosivé, ružovkasté, slaboslienité tenkolavicovité až doskovité vápence.
- Stredná – mladšia jura
 - Ždiarske súvrstvie: doskovité až lavicovité, sivozelené, zelené a červené rádioláriové vápence a rádiolarity.
- Staršia jura
 - Adnetské súvrstvie: červené, viac alebo menej vrstevnaté, hľuznaté vápence a vápnité ílovce.
 - Allgäuské súvrstvie: tmavosivé až čierne, miestami škvornité, jemnozrnné ± ílovité vápence a vápnité ílovce.
 - Kopiencke súvrstvie: tmavosivé, niekedy zelenkavé, ílovito-piesčité ílovce až bridlice, vápnité pieskovce a piesčito-krinoidové vápence.

TRIAS

- Mladší trias
 - Fatranské súvrstvie, kössenské vrstvy: tmavosivé kalové, organogénne a organodetritické vápence, tmavé slieňovce; oolitické a lumachelové vápence.
 - Karpatský keuper: kremenné pieskovce, arkózy, zlepence, ílovité bridlice, dolomity.

- Stredný trias
 - Gutensteinské súvrstvie (gutensteinské vrstvy) - gutensteinské (annabergské) vápence: tmavosivé a čierne hrubolavcovité, vrstevnaté, červíkovité vápence.
 - Ramsauské dolomity: sivé vrstevnaté dolomity.
- Starší - stredný trias
 - Dolomity, rauvaky, brekcie, pestré vápence, žltkasté zrnité dolomity, miestami bunečnaté (rauivaky).
- Starší trias
 - Lúžňanské súvrstvie: svetlosivé, ružové, červené kremence, kremenné pieskovce, arkózové pieskovce, konglomeráty, pestré ílovito-piesčité bridlice s vložkami kremenných pieskovcov.

GEOMORFOLOGICKÉ POMERY

Podľa mapy Geomorfologické členenie Slovenska (D. Kočický, B. Ivanič, 2011) spadá celé územie katastra obce Liptovské Kláčany do:

- Alpsko-himalájskej sústavy, podsústavy Karpaty, provincie Západne Karpaty, subprovincie Vnútorne Západné Karpaty, Fatransko-tatranskej oblasti, pričom severná časť spadá do celku Podtatranská kotlina, podcelku Liptovská kotlina, častí Galovianske háje a Ľubel'ská pahorkatina, a južná časť obce patrí Nízke Tatry, podcelku Ďumbierske Tatry, časti Ďumbier a Slatiny.

PEDOLOGICKÉ POMERY

Z prírodných zdrojov majú v riešenom území dominantné trvalo trávnaté porasty. Z celkovej výmery riešeného územia, ktorá je podľa údajov katastra nehnuteľností 1341,29 ha, zaberá poľnohospodárska pôda 300,92 ha, čo predstavuje 22,43 %. Z toho najviac zaberajú trvalé trávne porasty (274,20 ha), orné pôdy (16,84) a záhrady (9,88 ha).

HYDROLOGICKÉ POMERY

Najvýznamnejším tokom v území je vodohospodársky významný vodný tok Kláčianka (4-21-02-061), ktorý prechádza cez celé územie. Územím pretekajú drobné vodné toky Protivný potok, Lomový potok, Hrachovisko, tok Zádiel, tok Biela a niekoľko bezmenných drobných prítokov. Uvedené vodné toky sú v správe Slovenského vodohospodárskeho podniku, š. p., Povodie horného Váhu, odštepný závod, Ružomberok.

Podrobnejšie povodia na území obce Liptovské Kláčany:

- Kláčianka 4-21-02-061.

KLIMATICKÉ POMERY

Podľa údajov v Atlase krajiny SR (2002) väčšina riešeného územia leží v mierne chladnej klimatickej oblasti a južná časť leží v chladnej horskej klimatickej oblasti.

Priemerná teplota vzduchu (stanica Liptovský Hrádok) tu dosahuje 8,3 °C. Najchladnejším mesiacom v priemere je december a február s priemernou mesačnou teplotou -0,3 až -2,2 °C, najteplejším mesiacom je august s priemernou mesačnou teplotou 18,3 °C. Priemerná teplota v regióne nameraná na meteorologickej stanici v Liptovskom Hrádku bola v roku 2013 8,0°C. Priemerná teplota v zimných mesiacoch je -0,77 °C, v jarných mesiacoch 7 °C, letných mesiacoch 17,47 °C a na jeseň 9,5 °C. Pre bližšiu charakteristiku klimatických pomerov boli použité údaje z Atlasu krajiny SR (2002), mesačných klimatických pozorovaní SHMÚ.

POTENCIÁLNA VEGETÁCIA

Z hľadiska vegetačných stupňov Slovenska, patrí riešené územie do piateho až ôsmeho vegetačného stupňa:

- Vegetačný stupeň: jedľovo-bukový (500 – 1 000 m n. m.)
- Vegetačný stupeň: smrekovo-bukovo-jedľový (900 – 1 300 m n. m.)
- Vegetačný stupeň: smrekový (1250 – 1 550 m n. m.)
- Vegetačný stupeň: kosodrevinový (nad 1 550 m n. m.)

Riešené územie môžeme charakterizovať ako územie s prevahou lesnej pôdy. Zvyšok územia je tvorený poľnohospodárskou krajinou s prevahou trávnatých porastov. Zastavané územie obce je tvorené v menšej miere obytnými urbánnymi ekosystémami a spolu so záhradami.

V zastavanom území obce majú prirodzené spoločenstvá zastúpenie prevažne v okolí vodného toku Kláčianka.

PRIRODNÉ GEOEKOLOGICKÉ KRAJINNÉ TYPY

Územné časti vysokej biologickej a ekologickej hodnoty sú z hľadiska zachovalosti alebo ohrozenosti biotopov vyhlásené za chránené v niektorej z kategórií chránených území, alebo podliehajú osobitnej ochrane, pričom špeciálnu starostlivosť a režim na chránených územiach zabezpečujú stupne ochrany.

V riešenom území sú evidované nasledovné územia a ich ochranné pásma, ktoré sú chránené podľa Zákona NR SR č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny:

Veľkoplošné chránené územia

- Do riešeného územia obce zasahuje Národný park Nízke Tatry aj s ochranným pásmom.

Maloplošné chránené územia

- V riešenom území sa nenachádzajú maloplošné chránené územia.

Územia siete NATURA 2000

- Územia európskeho významu - *SKUEV0302 Ďumbierske Tatry*
- Chránené vtáčie územia - *SKCHVU018 Nízke Tatry*

Biocentrum nadregionálneho významu

- V riešenom území sa nachádza prvok regionálneho územného systému ekologickej stability RÚSES okresu Liptovský Mikuláš - Bc3n Biocentrum nadregionálneho významu Ďumbierske Nízke Tatry.

Biotopy

- V riešenom území sa nachádza jeden biotop európskeho významu Tr8 Kvetnaté vysokohorské a horské psicové porasty a tiež dva biotopy národného významu Lk1 Nížinné a podhorské kosné lúky a Lk3 Mezofilné pasienky a spásané lúky

Obr. Riešené územie – celkový pohľad

Zdroj: © „Inštitút priestorového plánovania“, 2024

A.IV ŠTRUKTÚRA KRAJINNEJ POKRÝVKY

LESNÉ SPOLOČENSTVÁ

V riešenom území sa vyskytujú rozsiahle plochy lesných pozemkov. Tie podľa katastra zaberajú približne 994,38 ha, čo predstavuje približne 74 % z celkovej výmery riešeného územia obce Liptovské Kláčany. Lesy ležia v južnej časti obce. Výmera lesných pozemkov v obci ostala od roku 2010 približne rovnaká.

Najväčšie zastúpenie majú v riešenom území lesy hospodárske (700 ha), ktoré tvoria 70,4% celkovej výmery lesných porastov. Ochranné lesy sa nachádzajú na výmere 266 ha, čo predstavuje 26,75 % a ostatné lesy zaberajú rozlohu 28 ha, čo predstavuje 2,82 % celkovej výmery lesných porastov.

Lesy v obci spadajú do lesného hospodárskeho celku (LHC) LHC Demänová.

Ochranné pásmo lesa je podľa § 10 zákona č. 326/2005 Z. z. o lesoch v znení neskorších predpisov vymedzené na pozemkoch do vzdialenosti 50 m od hranice lesného pozemku.

NELESNÁ DREVI NOVÁ VEGETÁCIA

Nelesná drevinová vegetácia (NDV) v intenzívne využívanej krajine zohráva veľmi významnú úlohu. Ide o stromovú a kríkovú vegetáciu solitérnej (bodovej), skupinovej (plošnej) a pásovej (líniovej) formy. Porasty drevín často preberajú funkcie pôvodných lesných porastov a vhodne doplňajú krajinu ako z ekologického a biologického, tak aj z krajinno-estetického hľadiska.

Nelesná stromová a krovinová vegetácia je geoekologicky významným prvkom poľnohospodárskej krajiny. Tvoria ju brehové porasty, prístenné stromoradia, vetrolamy, kroviny medzí, remízok, stromová a krovitá vegetácia neobrábateľných zamokrených a zasolených pôd, solitéry i skupiny stromov na extenzívnych pasienkoch. Tieto plochy sú z krajinotvorného hľadiska veľmi dôležité - dodávajú krajine výraz, charakter a špecifickosť. Nachádzajú sa na poľných medziach, v blízkosti vodných tokov, v depresných a podmáčaných územiach, pozdĺž poľných ciest, na hraniciach ornej pôdy, lúk, pasienkov a podobne. NDV má rôznu druhovú štruktúru, šírkové a dĺžkové usporiadanie.

Do tejto skupiny vegetácie boli zaradené väčšie aj menšie skupiny stromov a krovín vo voľnej kultúrnej krajine, ktoré nie sú zaradené do lesnej pôdy. Zväčša sa nachádzajú na poľných medziach, pozdĺž poľných ciest a vodných tokov, na miestach podmáčaných pôd, na ruderalizovaných plochách a pod. Spravidla ide o skupinové alebo maloplošné zárusty, ktoré predstavujú zvyšky pôvodnej vegetácie alebo vznikli prirodzeným náletom.

Tento druh zelene je zastúpený v menšom rozsahu. Niekdajším rozoraním medzí, poľných ciest ostali v krajine aj súvislé plochy poľnohospodárskych kultúr - vystavené najmä negatívnym prírodným aspektom, ako napr. vodnej erózii, suchám (plochy s minimálnym výparom) a prašnosti.

TRVALÉ TRÁVNE PORASTY

Trvalé trávne porasty (ďalej len TTP) - ide o trávovo-bylinné spoločenstvá bez drevín (možné označovať ako lúky a pasienky), na stanovištiach, kde sa primárne v tejto podobe nevyskytovali. Vznikli a sú udržiavané hospodárskou činnosťou človeka. Pri vhodnom hospodárení poskytujú trvalé trávne porasty vhodné prostredie pre množstvo rastlín a živočíchov a zvyšujú bohatstvo flóry a fauny.

Podľa katastra nehnuteľnosti trvalé trávnaté porasty zaberajú 20,44 % z riešeného územia, čo predstavuje 274,20 ha. V prostredí Liptovskej kotliny sú často využívané ako pastviny pre chov dobytky a oviec.

ORNÁ PÔDA

Orná pôda zaberá v riešenom území približne len 16,84 ha, čo je takmer 1,26 % z jeho celkovej výmery. Prevažujúcim usporiadaním sú veľkoplošné orné pôdy, avšak v riešenom území sa nachádzajú aj maloplošné (maloblokové) orné pôdy.

Zásahom do pôvodnej štruktúry krajiny bolo scel'ovanie blokov ornej pôdy, používanie ťažkej techniky, umelých hnojív a ochranných chemických prostriedkov. Napriek tomu, že dnes je už používanie umelých hnojív a ochranných chemických prostriedkov z ekonomických dôvodov obmedzené, predstavuje orná pôda z hľadiska ekologickej stability najmenej stabilný prvok v krajine.

SKALY A ODKRYTÝ SUROVÝ SUBSTRÁT

V riešenom území obce Liptovské Kláčany nie sú evidované žiadne archeologické náleziská, ani paleontologické náleziská a významné geologické lokality, či krasové územie alebo skalný výtvor.

VODNÉ TOKY A VODNÉ PLOCHY

Najvýznamnejším tokom v území je vodohospodársky významný vodný tok Kláčianka (4-21-02-061), ktorý prechádza cez celé územie. Územím pretekajú drobné vodné toky Protivný potok, Lomový potok, Hrachovisko, tok Zádiel, tok Biela a niekoľko bezmenných drobných prítokov. Uvedené vodné toky sú v správe Slovenského vodohospodárskeho podniku, š. p., Povodie horného Váhu, odštepny závod, Ružomberok.

Podrobnejšie povodia na území obce Liptovské Kláčany:

- Kláčianka 4-21-02-061.

V blízkosti severnej hranice obce sa nachádza vodná nádrž Bešeňová a vodná nádrž Liptovská Mara. Priamo v území sa nenachádza žiadna rozsiahlejšia vodná plocha.

TRANSPORTNÉ LÍNIE, DOPRAVNÁ SIEŤ (CESTY, ŽELEZNICE)

Obec Liptovské Kláčany sa svojou polohou nachádza v kontaktnej polohe diaľnice D1 a cesty 1. triedy č. I/18, od ktorých je situovaná južným smerom. S cestou I/18 je prepojená regionálnou cestou 3. triedy č. III/2326.

Napojenie obce na diaľnicu zabezpečujú mimoúrovňové križovania MÚK D1 – I/18 Ivachnová (cca 10 km) a MÚK D1 – I/18 Liptovský Mikuláš (cca 13 km). Cesta I/18 vytvára paralelnú (záložnú) komunikáciu diaľnice D1.

Železničná trať sa v obci nenachádza. Najbližšia železničná stanica sa nachádza v obci Vlachy.

A.V SOCIOEKONOMICKÉ JAVY

LESNÁ KRAJINA

Významným prvkom v súčasnej krajinnej štruktúre sú lesné pozemky, ktoré v južnej časti katastra pokrývajú takmer $\frac{3}{4}$ riešeného územia.

Najväčšie zastúpenie majú v riešenom území lesy hospodárske (700 ha), ktoré tvoria 70,4% celkovej výmery lesných porastov. Ochranné lesy sa nachádzajú na výmere 266 ha, čo predstavuje 26,75 % a ostatné lesy zaberajú rozlohu 28 ha, čo predstavuje 2,82 % celkovej výmery lesných porastov.

POLNOHOSPODÁRSKA KRAJINA

Pol'nohospodársky využívané plochy predstavujú približne 22,43 % celkovej výmery riešeného územia. Tie sa nachádzajú predovšetkým v podobe trvalo trávnatých porastov, v menšej miere ornej pôdy (1,26%), a najmenej zastúpenými pôdnymi druhmi sú záhrady (0,74%). Plochy ornej pôdy zaberajú podľa údajov z katastra nehnuteľností približne 16,84 ha. Ostatné druhy poľnohospodárskej pôdy (záhrada) predstavujú približne len 3,28 % poľnohospodárskej pôdy a 0,74 % celkovej výmery riešeného územia, pričom ich výmera je 9,88 ha.

URBANIZOVANÁ, SÍDELNÁ (VIDIECKA) KRAJINA

Obec vznikala postupne na úpäti Nízkych Tatier, v blízkosti ústia Kláčianskej doliny, na západ od toku potoka Kláčianka. Liptovské Kláčany mohli vzniknúť v 12. až 13. storočí, hoci obec sa spomína až od roku 1474. Názvom Kláčany boli pomenúvané sídliská, ktoré založili chovatelia kobýl a žriebät pre vojsko uhorských kráľov v 11. a 13. storočí. Dnešný názov obce sa používa od roku 1946.

V roku 1584 tu stálo iba sedem zemianskych domov, v roku 1784 mala obec 55 domov, v roku 1828 len 48 domov. V prvej polovici 19. storočia boli Kláčany stredne veľkou dedinou. Menšia osada Svätá Alžbeta sa vyvinula samostatne pri farskom kostole sv. Alžbety. V roku 1828 mala 7 domov.

Už v 18. st. sa urbanizmus obce vyznačoval nepravidelným pôdorysom s budovami popri troch komunikáciách. Nepravidelným pôdorysom sa vyznačovala aj osada Svätá Alžbeta rozkladajúca sa severne od Kláčian, na juhozápad od kostola. Hlavný priestor obce Kláčany sa nachádzal medzi súčasným obecným úradom a rázcestím cesty vedúcej k súčasnej budove potravín (na severe). Väčšina budov bola štítovej orientácie. V severnej časti sa nachádzali uzavreté areály - zemianske dvory. Pri potoku boli vybudované asi tri mlyny (mapa 1. vojenského mapovania 1783). V juhozápadnej časti obce k budovám prislúchali rozsiahle záhrady. V mape druhého vojenského mapovania je už zakreslená aj hlavná cestná komunikácia spájajúca Kláčany severo-južným smerom so susednou obcou Ľubel'a a taktiež mlyn (pri potoku na východ cesty a osady Sv. Alžbety). Cintorín vybudovaný na juhu obce na úpäti Nízkych Tatier je znázorňovaný od 3. vojenského mapovania (1889).

Hoci väčší priestor okolo súčasnej budovy potravín sa vytvoril ešte medzivojnovom období, obec sa priestorovo výraznejšie začala rozširovať týmto smerom, a taktiež na ostatné tri svetové strany, až po druhej svetovej vojne. V topografickej mape (1964) už došlo k spojeniu s osadou Svätá Alžbeta.

Liptovské Kláčany predstavujú vidiecku podhorskú obec pod Nízkymi Tatrami.

Väčšina južnej a strednej časti riešeného územia obce tvoria lesy a lesné porasty. Tie sú z časti súčasťou Európskej sústavy chránených území NATURA 2000, ktoré tvorí Chránené vtáčie územie Nízke Tatry a Územie európskeho významu Ďumbierske Tatry. Najjužnejšiu, resp. juhovýchodnú časť územia obce tvorí aj Národný park Nízke Tatry s jeho ochranným pásmo. Severnú a severovýchodnú časť prírodnej časti krajiny obce tvoria trvalo trávnaté plochy, lúky a pasienky. Čiastočné zastúpenie tu má aj orná pôda.

Najvýznamnejšou historickou dominantou na území obce je Kostol sv. Alžbety. Nachádza pri dopravnom vstupe do obce, kde symbolicky označuje začiatok zastavaného územia obce. Ide o významný symbol obce i krajinou estetický „landmark“.

Urbanizovanú časť krajiny tvorí rastlá a nesúrodá zástavba individuálne stojacich rodinných domov, v rámci ktorých sú integrované aj chaty a budovy individuálnej rekreácie. Zastavané územie obce sa nachádza mimo hlavných dopravných tepien. Ide o vidiecku formu zástavby. Nachádza sa tu 160 rodinných domov a 3 bytové domy s 19 bytovými jednotkami (SODB 2021).

Pôvodná zástavba vznikala v povodí potoka Kláčianka. Dnes sú miestne cesty prevažne zokruhované. Napájajú sa na cestu tretej triedy, prípadne na zbernú cestu vedenú po západnom okraji intravilánu ku kameňolomu. Zástavbu tvoria predovšetkým samostatne stojace objekty do výšky 2 NP, t.j. dvoch úplných podlaží a jedného obytného podkrovia.

Vidiecky, resp. podhorský rázovitý charakter liptovskej dediny dotvárajú aj pôvodné remeselné objekty s murovaným prvým podlažím a dreveným poschodím, ako aj historické drevenice. Hoci ich stavebnotechnický stav nie je vo všetkých prípadoch vyhovujúci dnešným štandardom, tvoria neoddeliteľnú kultúrno-historickú súčasť obce. Situované sú tu historické tradičné drevenice, ako aj moderné stavby s inovatívnymi prístupmi k tvorbe drevených novostavieb.

V centrálnej polohe obce sa nachádzajú miestne potraviny so stravovacím zariadením, ktoré vizuálne dotvára socha ukrižovaného Ježiša medzi piatimi stromami. Osobitné postavenia môžeme povedať aj o lokálnej pálenici, ktorá vznikla v objekte bývalej materskej školy.

Nad obcou sa z juhu symbolicky a z hľadiska krajinárskej tvorby prostredia veľmi príjemne na vyvýšenom mieste týči miestny cintorín.

Medzi lesným masívom a vlastným územím obce sa nachádza ťažba nerastov, resp. chránené ložiskové územie a zároveň dobývací priestor pre ťažbu vápenca.

Zaujímavosťou je, že najjužnejšia časť zastavaného územia obce Ľubel'a plynulo prechádza do územia obce Liptovské Kláčany. Dva rodinné domy, ako aj dva biele bytové domy výšky 2 nadzemných podlaží s garážami na prízemí domu (celkov 3 NP) z územnosprávneho hľadiska patria do obce Liptovské Kláčany.

Obr. Pohľady na riešené územie

Zdroj: © „Inštitút priestorového plánovania“, 2024

A.VI VÝVOJ, HISTÓRIA KRAJINY

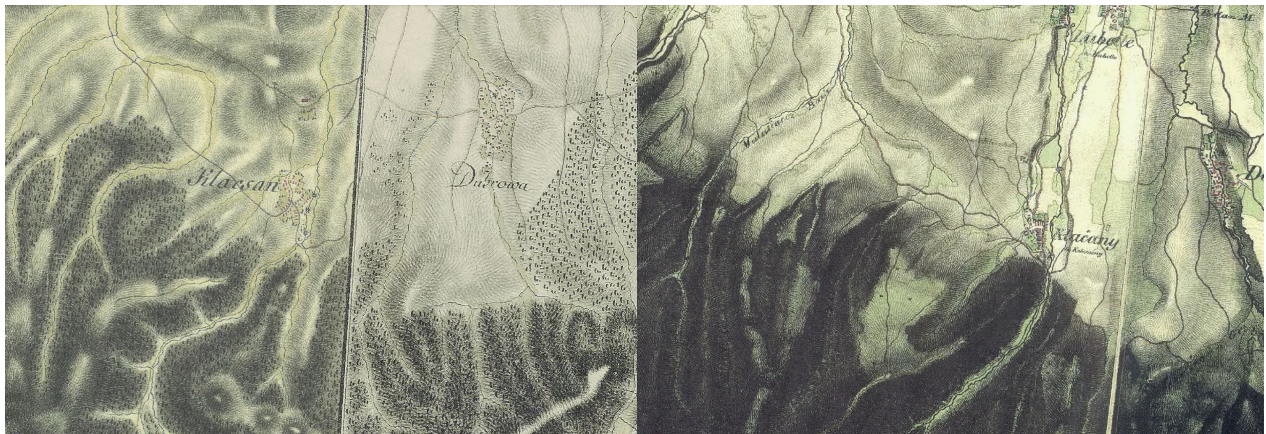
Ako vidieť z obrázkov nižšie, záujmové územie bolo poľnohospodársky využívané. Lesnou vegetáciou bola zarastaná južná časť riešeného územia.

Obr. Riešené územie v r. 1950 (vľavo) a aktuálny stav (vpravo)

Zdroj: Historická ortofotomapa SR, Laboratórium geoinformatiky, TU Zvolen, 2024

Obr. I. vojenské mapovanie 1769-1784 (vľavo) a II. vojenské mapovanie 1810-1869 (vpravo)

Zdroj: Národný geoportál, MŽP SR, 2024

A.VII PRÁVNA OCHRANA ÚZEMIA

Územné časti vysokej biologickej a ekologickej hodnoty sú z hľadiska zachovalosti alebo ohrozenosti biotopov vyhlásené za chránené v niektorej z kategórií chránených území, alebo podliehajú osobitnej ochrane, pričom špeciálnu starostlivosť a režim na chránených územiach zabezpečujú stupne ochrany.

V riešenom území sú evidované nasledovné územia a ich ochranné pásma, ktoré sú chránené podľa Zákona NR SR č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny:

Veľkoplošné chránené územia

- Do riešeného územia obce zasahuje Národný park Nízke Tatry aj s ochranným pásmom.

Maloplošné chránené územia

- V riešenom území sa nenachádzajú maloplošné chránené územia.

Územia siete NATURA 2000

- Územia európskeho významu - *SKUEV0302 Ďumbierske Tatry*
- Chránené vtáčie územia - *SKCHVU018 Nízke Tatry*

Biocentrum nadregionálneho významu

- V riešenom území sa nachádza prvok regionálneho územného systému ekologickej stability RÚSES okresu Liptovský Mikuláš - Bc3n Biocentrum nadregionálneho významu Ďumbierske Nízke Tatry.

Biotopy

- V riešenom území sa nachádza jeden biotop európskeho významu Tr8 Kvetnaté vysokohorské a horské psicové porasty a tiež dva biotopy národného významu Lk1 Nížinné a podhorské kosné lúky a Lk3 Mezofilné pasienky a spásané lúky

Zoologicky hodnotné lokality

- V riešenom území sa nachádzajú zoologicky hodnotné lokality z hľadiska úkrytových, potravných možností, existencie vhodných miest pre rozmnožovanie rôznych druhov živočíchov, ako aj ich migračných koridorov. Vymedzené sú na základe podkladov od Správy Tatranského národného parku.

Územie európskeho významu Ďumbierske Tatry

Lokality, na ktorých sa nachádzajú biotopy európskeho významu alebo druhy európskeho významu, na ochranu ktorých sa vyhlasujú chránené územia, možno v zmysle § 27 zákona č. 543/2002 Z. z. vyhlásiť za územie európskeho významu. Do riešeného územia zasahuje jedno územie európskeho významu (UEV) ktoré je súčasťou európskej súvislej siete chránených území NATURA 2000 – UEV Ďumbierske Tatry. Vymedzené je na ploche s výmerou 44 028,4649 ha.

Tabuľka: Územie európskeho významu Ďumbierske Tatry

Kód územia	SKUEV0302
Výmera územia	44 028,4649 ha
Rok vyhlásenia	2004
Správca územia	Správa NAPANT
Ciele ochrany	Dôvod ochrany územia je výskyt významných biotopov európskeho významu, najmä lesné, alpínske a skalné biotopy. V území sa nachádzajú európske významne druhy rastlín a druhy živočíchov ako napr. medveď hnedý, vlk dravý a rys ostrovid.

Zdroj: ŠOP SR, 2024

Chránené vtáčie územia

Biotopy druhov vtákov európskeho významu a biotopy sťahovavých druhov vtákov možno v zmysle § 26 zákona č. 543/2002 Z. z. vyhlásiť za chránené vtáčie územia. Do riešeného územia zasahuje jedno chránené vtáčie územie (CHVÚ), ktoré je súčasťou európskej súvislej siete chránených území NATURA 2000 – CHVÚ Nízke Tatry. Vymedzené je na ploche s výmerou 98 168,52 ha.

Tabuľka: Chránená vtáčie územie Nízke Tatry

Kód územia	SKCHVU018
Výmera územia	98 168,52 ha
Rok vyhlásenia	2010
Správca územia	Správa NAPANT
Ciele ochrany	Dôvod ochrany územia je hniezdenie orla skalného (<i>Aquila chrysaetos</i>), lelka lesného (<i>Caprimulgus europaeus</i>), d'atľa trojprstého (<i>Picoides tridactylus</i>), kuvika kapcavého (<i>Aegolius funereus</i>) a kuvika vrabčieho (<i>Glaucidium passerinum</i>). Populácie lesných druhov – tetrova hol'niaka (<i>Tetrao tetrix</i>), tetrova hlucháňa (<i>Tetrao urogallus</i>) a jariabka hôrneho (<i>Bonasa bonasia</i>).

Zdroj: ŠOP SR, 2024

Kultúrne a historické pamiatky a pozoruhodnosti, archeologické náleziská

Na území obce Liptovské Kláčany sa nenachádzajú objekty významnej pamiatkovej hodnoty, ktoré by boli zapísané v Ústrednom zozname národných kultúrnych pamiatok evidencie Ministerstva Kultúry SR, a taktiež sa tu nenachádzajú žiadne archeologické náleziská, nakoľko doposiaľ nebol realizovaný žiaden archeologický prieskum.

V Centrálnej evidencii archeologických nálezísk Slovenska (ďalej len CEANS) v katastri obce Liptovské Kláčany nie je evidované archeologické nálezisko. Ide však len o stav poznania, pretože v katastri obce nebol doposiaľ realizovaný žiaden archeologický prieskum. Podľa podkladov od Krajského pamiatkového úradu Žilina však LIDARové snímkovanie ukazuje archeologický potenciál viacerých polôh, ktoré doposiaľ neboli archeologicky skúmané. Ide o historické komunikácie. Okrem toho sú na viacerých polohách v extraviláne obce viditeľné stopy pôvodnej parcelácie. Na týchto miestach je vysoký archeologický potenciál.

Najvýznamnejšou kultúrno-historickou stavbou s pamiatkovou hodnotou je Rímsko-katolícky kostol sv. Alžbety Uhorskej so zvonnicou so zachovanými pôvodnými gotickými obrazmi. Okrem kostola sa v strednej časti obce (z druhej strany budovy potravín) nachádza prístenný kríž s kamenným podstavcom zasadený medzi štyri listnaté stromy a ohradený železným plotom s ornamentmi.

Celkovo teda sa na území obce nachádzajú 2 objekty, ktoré je možno definovať ako objekty s kultúrno-historickou hodnotou.

Ochrana vodných zdrojov

V riešenom území sa nenachádzajú vodárenské toky využívané ako vodárenské zdroje alebo ako vodárenské zdroje na odber pitnej vody.

Ochrana pôdných zdrojov

Chránenými poľnohospodárskymi pôdami na základe uvedeného nariadenia sú v katastrálnom území Liptovské Kláčany bonity BPEJ 0914062, 0969212, 0969242, 0969502, 1006002, 1063242, 1065212, 1065242, 1069402.

Ochrana lesov

V riešenom území sa vyskytujú rozsiahle plochy lesných pozemkov. Tie podľa katastra zaberajú približne 994,38 ha, čo predstavuje približne 74 % z celkovej výmery riešeného územia obce Liptovské Kláčany. Lesy ležia v južnej časti obce. Výmera lesných pozemkov v obci ostala od roku 2010 približne rovnaká.

Najväčšie zastúpenie majú v riešenom území lesy hospodárske (700 ha), ktoré tvoria 70,4% celkovej výmery lesných porastov. Ochranné lesy sa nachádzajú na výmere 266 ha, čo predstavuje 26,75 % a ostatné lesy zaberajú rozlohu 28 ha, čo predstavuje 2,82 % celkovej výmery lesných porastov.

Lesy v obci spadajú do lesného hospodárskeho celku (LHC) LHC Demänová.

Ochranné pásmo lesa je podľa § 10 zákona č. 326/2005 Z. z. o lesoch v znení neskorších predpisov vymedzené na pozemkoch do vzdialenosti 50 m od hranice lesného pozemku.

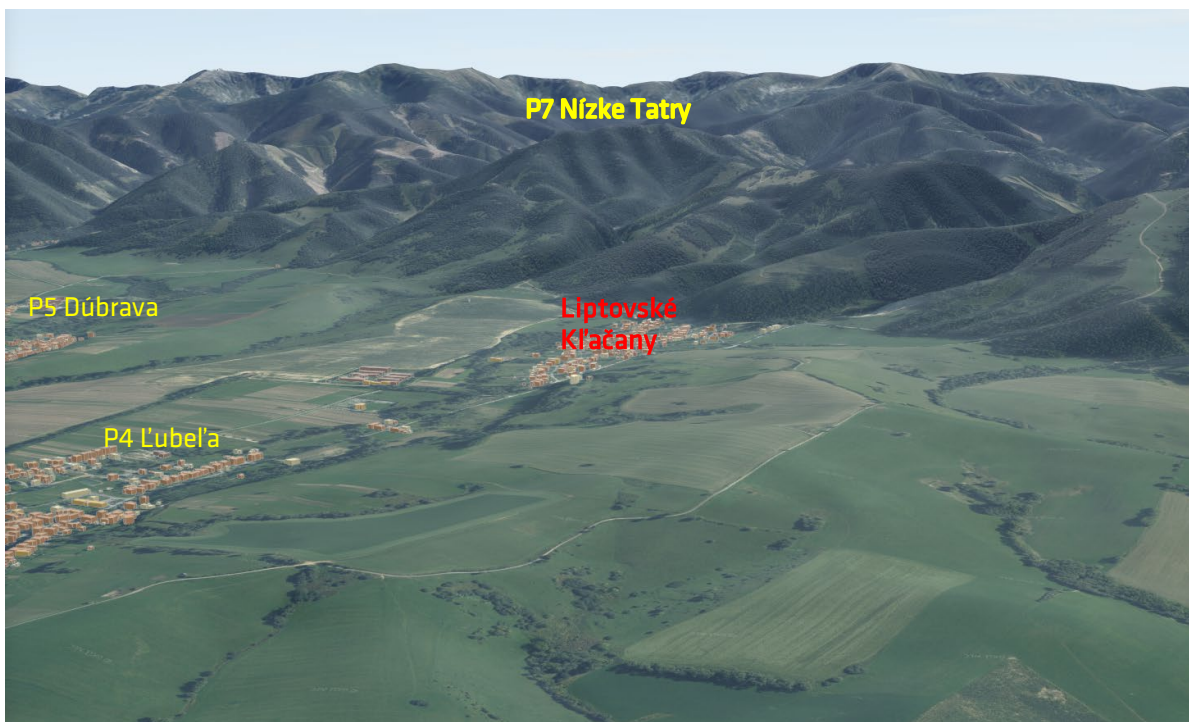
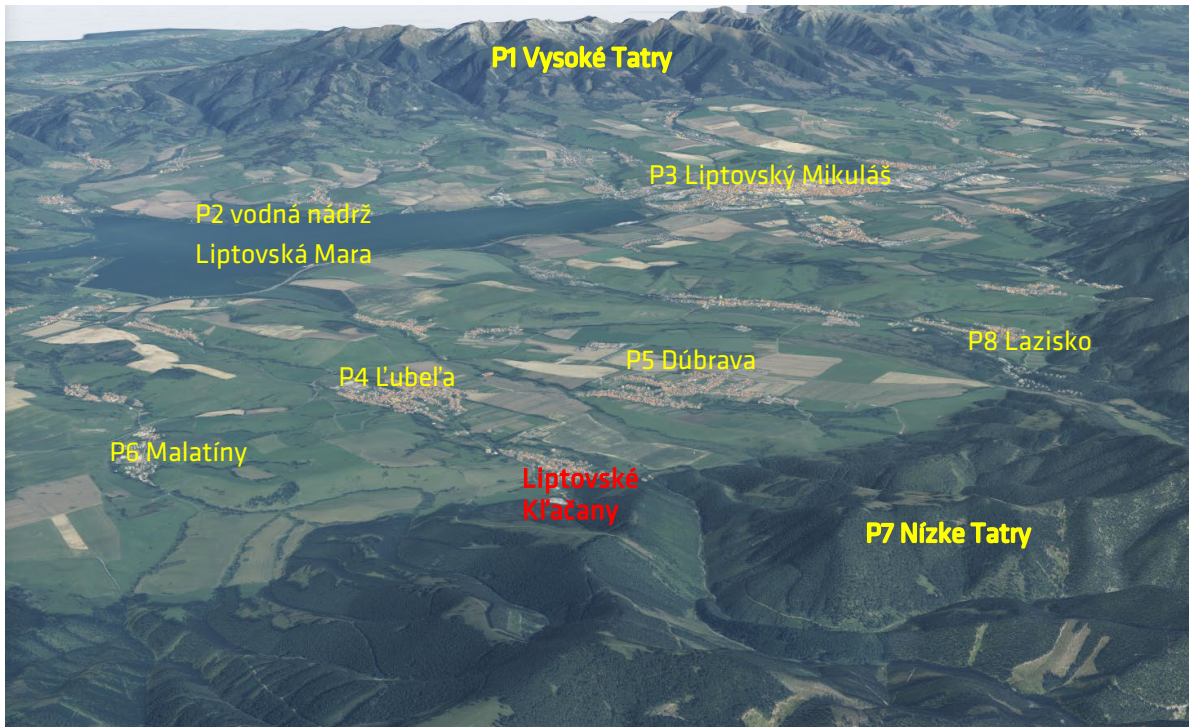

B. VIZUÁLNO-OPTICKÉ VLASTNOSTI A ROZĽAHLOSŤ KRAJINNÉHO PRIESTORU

B.I VIZUÁLNA REKOGNOSKÁCIA TERÉNU

Za významné pohľady sú v prípade návrhu ÚPN obce Liptovské Kláčany považované: severno-východný pohľad (smer pohorie Vysoké Tatry) a južný pohľad (smer pohorie Nízke Tatry).

Obr. Pohľady na riešené územie

Zdroj: ÚGKK SR, 2024

Tabuľka Základná parametre pozorovacích bodov

Označenie pozorovacieho bodu	Názov lokality	Smer pohľadu	Priama vzdialenosť pozorovacieho bodu od záujmového územia (m)
P1	Vysoké Tatry	SV	23 000
P2	vodná nádrž Liptovská Mara	S	7 000
P3	Liptovský Mikuláš	SV	10 000
P4	Ľubel'a	S	1 500
P5	Dúbrava	SV	1 550
P6	Malatíny	Z	2 500
P7	Nízke Tatry	J	1 600
P8	Lazisko	JV	4 500

B.II OPTOMETRICKÉ PARAMETRE KRAJINNÉHO PRIESTORU, VIZUÁLNE POLIA

Pre vnímanie krajinného priestoru majú pohyby očí a fixácia zraku pozorovateľa na sledovaný objekt, resp. na detail objektu veľký význam. Podľa zorného uhla, z akých pozorovateľ sleduje priestor, resp. objekty nachádzajúce sa v danom priestore sa rozlišujú tri základné polia videnia:

- pole ostrého videnia (od 1-6° do 10-11°)
- detailné pozorovanie je v zovretom uhle 22-27°
- normálne, bežné videnie prebieha v uhle od 11° do 60°.

Čitateľnosť a viditeľnosť znakov (objektov) v krajine je možné rozdeliť do nasledovnej škály, ak je objekt/znak:

- ostrý (s detailmi), zreteľný, jednoznačne identifikovateľný
- rozoznateľný, primerane viditeľný
- slabo viditeľný, rozoznanie detailov a aj celku je na nízkej úrovni
- nejasný, rozmazaný, slabo až vôbec neviditeľný.

Vzdialenosť, na ktorú môžeme rozoznať rôzne objekty, odhad vzdialenosti a veľkosti objektov klasifikujeme nasledovne:

- blízka vzdialenosť (blízke pohľady): zreteľná viditeľnosť a rozoznanie detailov do (1,0;1,2) km
 - detaily ľudskej postavy 100 m
 - detaily budov, listy stromov, drôt na stípe 200 m,
 - stromy, stĺpy, okna na budove 1 km,
- stredne blízka vzdialenosť: oblasť primeranej viditeľnosti, cca (1,2; 5,0) km
 - štruktúra krajinej pokrývky
 - rozoznanie jednotlivých stavebných objektov, budov
 - stavebné objekty (domy, budovy, cesty) až do 5 km
 - siluety budov, vystupujúce komíny a iné dominanty
 - siluety horizontov a objekty na siluete
- stredne ďaleká vzdialenosť: oblasť slabej viditeľnosti, (5,0; 15,0) km
 - rozľahlé plochy
 - rozoznanie veľkých objektov a skupín objektov
 - siluety terénnych útvarov (les, veľké skupiny porastov)
- ďaleká vzdialenosť (ďal'kové pohľady): (15,0; 25,0) km
 - viditeľnosť celkov, zložených z viacerých objektov, 18-25 km (VE, zjazdovky)
 - geomorfologické celky a ich časti (kopce, doliny...), 30 km
 - dohľadnosť 25-100 km podľa atmosférických podmienok
 - siluety hôr 100-150 km.

V zmysle uvedenej klasifikácie boli vybrané pozorovacie body, ktoré patria do vzdialenosti, z ktorej je viditeľnosť objektov v záujmovom území blízka až stredná (vid' Tabuľka Základná parametre pozorovacích bodov). Vzhľadom na návrh ÚPN obce s prevahou rodinných domov, u ktorých je predpoklad max. 2 nadzemných podlaží a bytových domov s maximálne 3 podlažiami sme nezaradili do hodnotenia pozorovacie body vzdialené viac ako 15 km.

V súlade s dvomi vymedzenými vzdialenosťami, v rámci ktorých je záujmové územie pozorované a hodnotená jeho viditeľnosť sa pohybujeme v zmysle metodického postupu v dvoch vizuálnych pásmach:

- 1. vizuálne pásmo, v ktorom sú objekty viditeľné zreteľne, detaily je možné okom pozorovateľa rozlišovať (blízka vzdialenosť),
- 2. vizuálne pásmo, v ktorom sú objekty prehľadne rozlíšiteľné a viditeľné (stredná až stredne blízka vzdialenosť).

V oboch pásmach je možné kvantifikovať vizuálne charakteristiky krajiny a identifikovať ich prostredníctvom merateľných údajov, t. j. je možné determinovať veľkosť, rozľahlosť, dĺžky pozorovaných objektov, ako aj vzdialenosti vzhľadom na podmienky daného výhľadu. Dohľadnosť záujmového územia sme z vybraných pozorovacích bodov vyhodnotili podľa nasledovnej škály:

A - vynikajúca viditeľnosť a dohľadnosť, bez prítomnosti vizuálnych bariér, pri vhodných atmosférických podmienkach je viditeľnosť absolútna

B - veľmi dobrá viditeľnosť, s možnými vizuálnymi bariérami, ktorých výška nie je statická (napr. porast vegetácie)

C - dobrá až podmienne dobre, resp. znížená viditeľnosť v závislosti od atmosférických podmienok, prítomnosť vizuálnych bariér je možná, vertikálne vizuálne bariéry však nedosahujú nadštandardné rozmery

D - slabá viditeľnosť, v popredí sa vyskytujú vizuálne bariéry, zakrývajúce výhľad, resp. zužujú pozorovací uhol; vertikálne vizuálne bariéry dosahujú veľké rozmery, ktoré sú v princípe nemeniteľné

E - objekty nie sú viditeľné, pozorované objekty a celky sú zakryté vizuálnymi bariérami vyplývajúcimi z typu reliéfu alebo z krajinných prvkov.

Tabuľka Viditeľnosť riešeného územia z vybraných pozorovacích bodov

Pozorovací bod	Typ viditeľnosti objektu	Priama vzdialenosť od záujmového územia (m)	Prítomnosť výrazných vizuálnych bariér
P2	E	7 000	Áno
P3	E	10 000	Áno
P4	E	1 500	Áno, čiastočne
P5	E	1 550	Áno
P6	E	2 500	Áno
P7	A-B	1 600	Áno, čiastočne
P8	E	4 500	Áno

Pozn.: Pohľady boli posudzované zo zastavaného územia obce.

Najlepšiu viditeľnosť majú objekty (body) lokalizované južným smerom. Najvýznamnejším pozorovacím objektom je pohorie Nízke Tatry. Viditeľnosť ďalších objektov je limitovaná prítomnosťou výrazných vizuálnych bariér vyplývajúcimi z typu okolitého reliéfu krajiny (kopcovitý terén okolia). V severnej časti katastrálneho územia je dobrá viditeľnosť susednej obce Ľubel'a (týka sa to však iba malého územia s lokalizáciou menšieho počtu rodinných domov na hranicu katastrov týchto dvoch obcí).

B.III VIZUÁLNA EXPONOVANOSŤ KRAJINNÉHO PRIESTORU

Vizuálna exponovanosť sa chápe ako výraznosť a významnosť krajinného priestoru alebo pozorovaného objektu v krajine z určitých charakteristických miest. Je daná viditeľnosťou a dominanciou objektov. Exponovanosť je podmienená tak viditeľnosťou ako aj významom pozorovaného objektu, pričom význam je daný prítomnosťou vzácnych, ojedinelých alebo zaujímavých objektov, alebo častí krajiny.

Krajinný priestor pozorovaný zo stanoveného rozhodujúceho vizuálneho pol'a je vizuálne exponovaný. Je to dané predovšetkým geomorfologickými podmienkami avšak nie špecifickými. Predmetom riešenia je zastavané územia obce Liptovské Kláčany, v pozadí ktorého je dobre viditeľná časť panorámy Nízkych Tatier a súvisiaca lesná vegetácia.

K pozitívnym vizuálnym prvkom v danom vizuálnom poli patria okolité polia a lúky (najmä v západnej časti).

V hodnotenom území boli identifikované viaceré vzácne fenomény typu atraktívnych historických krajinných štruktúr: Centrálna zóna obce v južnej časti zastavaného územia, cintorín a kostol sv. Alžbety.

Do riešeného územia obce zasahuje Národný park Nízke Tatry aj s ochranným pásmom.

B.IV VIZUALIZÁCIA KRAJINNÉHO PRIESTORU A INTERPRETÁCIA VIZUÁLNYCH VLASTNOSTÍ KRAJINY

Vlastnosti krajinného priestoru boli identifikované a vizualizované aj pomocou fotodokumentácie a predstavujú 2D vertikálny priemet riešeného územia strategického dokumentu.

Obr. Fotografické zdokumentovanie riešeného územia

Zdroj: © „Inštitút priestorového plánovania“, 2024

C. IDENTIFIKÁCIA VIZUÁLNYCH ZNAKOV KRAJINY – KRAJINNÝ OBRAZ

C.I KRAJINA AKO SÚBOR CHARAKTERISTICKÝCH ZNAKOV

Krajina je v zmysle metodického postupu MŽP SR tvorená základnými diferenčnými jednotkami, ktoré sú interpretované ako znaky. Týmto znakom sú priradené názvy, vlastnosti a charakteristiky. Znaky členíme na:

- referenčné (rozlišovacie) – súbor všetkých znakov, z ktorých sa krajina skladá
- typické znaky – prítomnosť podobných, opakovaných znakov
- špecifické znaky – vytvárajú individuálnu odlišnosť krajiny, originalitu, jedinečnosť; vyplývajú z komparatívnej analýzy hodnotení krajín medzi sebou; neopakovateľnosť špecifických znakov krajiny predurčuje dané územie byť vzácnym a jedinečným.

Znaky sa v krajine vyskytujú vedľa seba, či už ako susediace, alebo spolu nesusedia, ale súvisia. Objekty v krajine majú svoju veľkosť (rozmery), proporcie, textúru a farbu. Navzájom sa dopĺňajú a vytvárajú súlad, pokiaľ je krajina usporiadaná harmonicky.

Znaky svojim pôsobením v krajine vytvárajú vzťahy a asociácie. Najdôležitejším vzťahom znakov pre odvodzovanie súvislostí a hodnotenie vizuálnych vlastností krajiny je vzťah prvkov reliéfu a krajinných prvkov. Tento vzťah vymedzuje základný rámec, v ktorom sú znaky identifikované.

Riešené územie môžeme charakterizovať ako územie s prevahou lesnej pôdy. Zvyšok územia je tvorený poľnohospodárskou krajinou s prevahou trávnatých porastov. Zastavané územie obce je tvorené v menšej miere obytnými urbánnymi ekosystémami a spolu so záhradami.

V zastavanom území obce majú prirodzené spoločenstvá zastúpenie prevažne v okolí vodného toku Kláčianka.

C.II POSTUP IDENTIFIKÁCIE A TRIEDENIA ZNAKOV, HIERARCHIA ZNAKOV (CHVK)

Predmetom riešenia je zastavané územie obce Liptovské Kláčany, v pozadí ktorého je dobre viditeľná časť panorámy Nízkych Tatier.

Do riešeného územia obce zasahuje Národný park Nízke Tatry aj s ochranným pásmom. Do riešeného územia zasahujú aj 2 územia siete **NATURA 2000** a to Územia európskeho významu - *SKUEV0302 Ďumbierske Tatry a Chránené vtáčie územia - SKCHVU018 Nízke Tatry*.

V riešenom území sa nachádza prvok regionálneho územného systému ekologickej stability RÚSES okresu Liptovský Mikuláš - Bc3n Biocentrum nadregionálneho významu Ďumbierske Nízke Tatry. Ďalej sa tu nachádza jeden biotop európskeho významu Tr8 Kvetnaté vysokohorské a horské psicové porasty a tiež dva biotopy národného významu Lk1 Nížinné a podhorské kosné lúky a Lk3 Mezofilné pasienky a spásané lúky.

Na území obce Liptovské Kláčany sa nenachádzajú objekty významnej pamiatkovej hodnoty, ktoré by boli zapísané v Ústrednom zozname národných kultúrnych pamiatok evidencie Ministerstva Kultúry SR, a taktiež sa tu nenachádzajú žiadne archeologické náleziská, nakoľko doposiaľ nebol realizovaný žiaden archeologický prieskum.

Najvýznamnejšou kultúrno-historickou stavbou s pamiatkovou hodnotou je Rímsko-katolícky kostol sv. Alžbety Uhorskej so zvonnicou so zachovanými pôvodnými gotickými obrazmi. Okrem kostola sa v strednej časti obce (z druhej strany budovy potravín) nachádza prístenný kríž s kamenným podstavcom zasadený medzi štyri listnaté stromy a ohradený železným plotom s ornamentmi.

Celkovo teda sa na území obce nachádzajú 2 objekty, ktoré je možno definovať ako objekty s kultúrno-historickou hodnotou.

V zmysle metodiky MŽP SR v hodnotnom území boli identifikované historické krajinné štruktúry a subštruktúry krajinej pokrývky. Jedná sa o nasledovné štruktúry: Centrálna zóna obce v južnej časti zastavaného územia, cintorín a kostol sv. Alžbety.

K pozitívnym vizuálnym prvkom v danom vizuálnom poli patria okolité polia a lúky (najmä v západnej časti).

Uvedené znaky sú lokálneho charakteru.

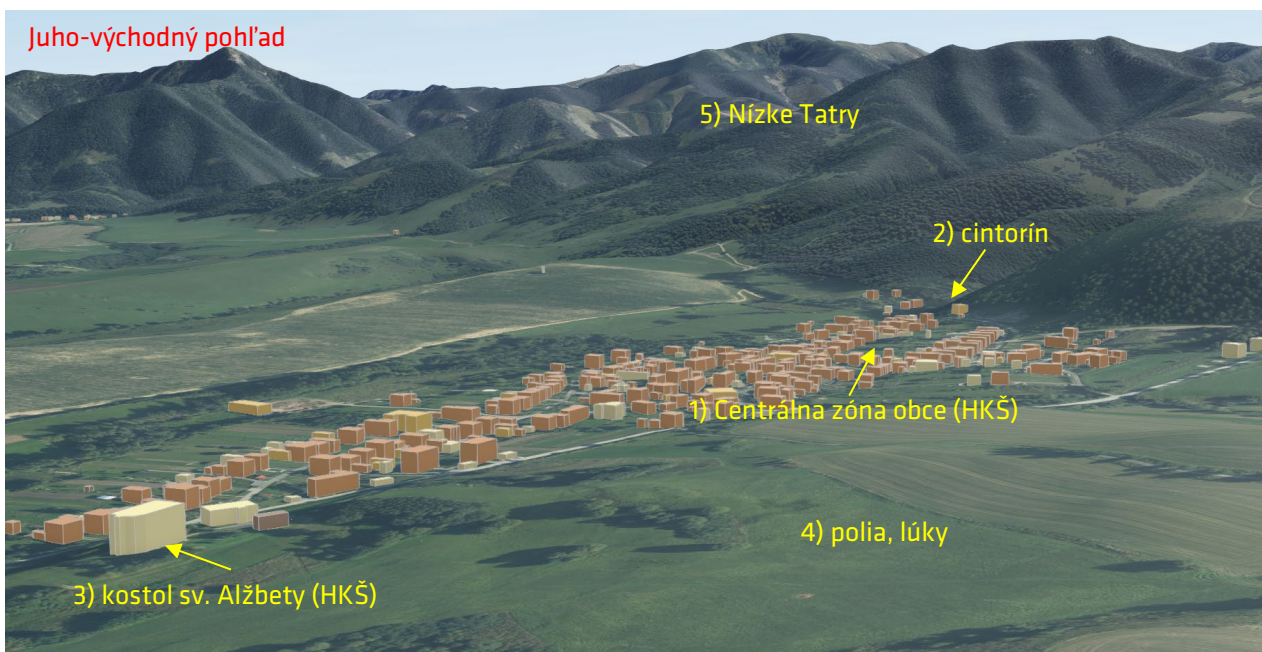
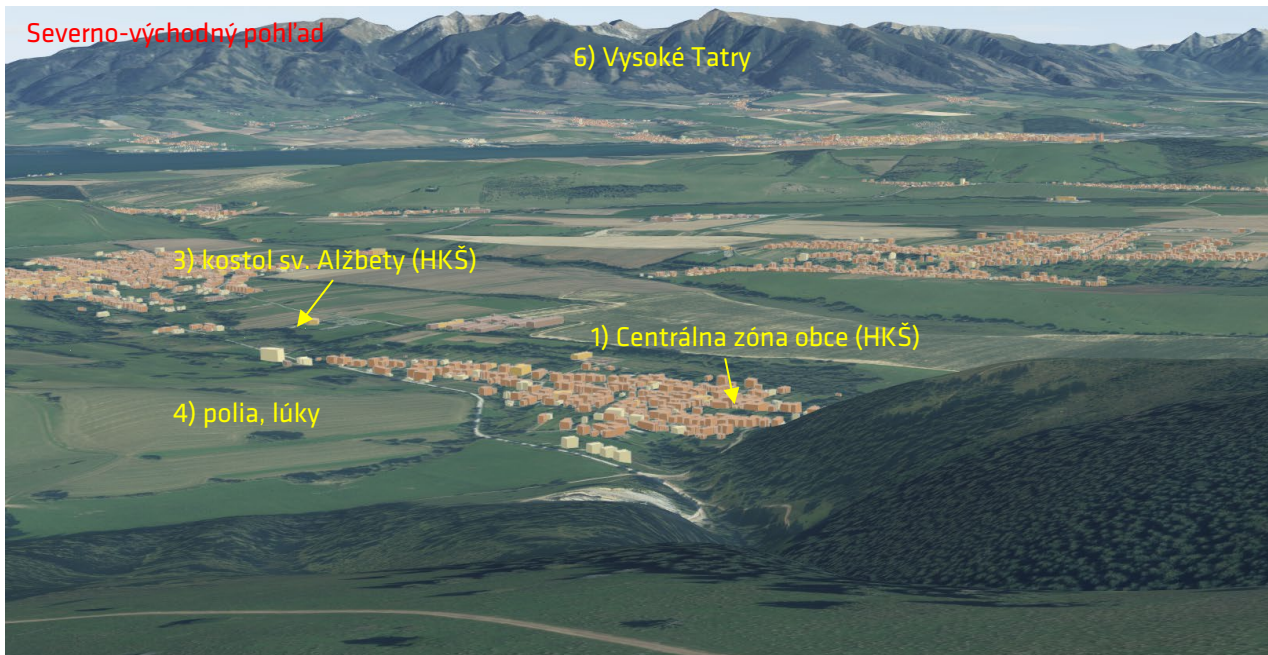
C.III INTERPRETÁCIA ZNAKU (GRAFICKÁ A TEXTOVÁ)

Na interpretáciu znakov krajiny bola aplikovaná metóda 3D zobrazenie reliéfu krajiny (orotofotomapy). Na obrázkoch nižšie je popísaný krajinný priestor, na ktorom sú identifikované a vizualizované jednotlivé prvky a znaky hodnoteného územia. Sú to:

- historické krajinné štruktúry a subštruktúry krajinej pokrývky: Centrálna zóna obce v južnej časti zastavaného územia (1), (miestny) cintorín (2) a kostol sv. Alžbety (3),
- okolité polia a lúky (najmä v západnej časti) (4),
- panoráma Nízkych (5) a Vysokých Tatier (6).

Kľúčovým prvkom krajiny prírodného charakteru záujmového územia je aleja a kľúčovým vizuálnym znakom je panoráma Nízkych Tatier.

Obr. Charakteristický vzhľad krajiny a identifikácia krajinných prvkov záujmového územia

Zdroj: ÚGKK SR, 2024

C.IV KOMPLEXNÉ VNÍMANIE KRAJINNÉHO OBRAZU

Na formovaní krajinného obrazu dotknutého územia a jeho okolia sa podieľajú tak prírodné prvky (reliéf, porasty vegetácie), ako aj antropogénne prvky (zástavba). Hlavným limitom vo vizuálnom vnímaní krajiny je reliéf, ktorý určuje mieru výhľadov a rozsah videného krajinného priestoru.

Vzhľadom na terén a sklon svahu je dotknuté územie vo vizuálne exponovanom priestore, v blízkosti ktorého sa nenachádzajú žiadne významné vizuálne bariéry. Dominantnými líniovými znakmi posudzovaného krajinného sektoru sú okolité polia a lúky a panoráma Nízkych Tatier. Tieto dominanty prispievajú k jedinečnosti územia.

Samotné rozvojové územie (v zmysle ÚPN obce – Návrh riešenia), ktoré má byť zastavaná objektmi určenými na bývanie, občiansku vybavenosť a pod. nepredstavuje z hľadiska atraktivity územia negatívny jav. Skôr naopak v rámci návrhu riešenia sa uvažuje s urbanistickým a architektonickým doplnením priestorov, pričom toto riešenie prispieva k rozmanitosti a jedinečnosti krajinného priestoru. Vďaka identifikovaným líniovým dominantám a reliéfu územia je obraz krajiny vnímaný pozitívne, bez prítomnosti výrazných vizuálnych bariér a negatívnych dominant.

Rozsah a dosahy návrh riešenia

Z prírodných zdrojov majú v riešenom území dominantné trvalo trávnaté porasty. Z celkovej výmery riešeného územia, ktorá je podľa údajov katastra nehnuteľností 1341,29 ha, zaberá poľnohospodárska pôda 300,92 ha, čo predstavuje 22,43 %. Z toho najviac zaberajú trvalé trávne porasty (274,20 ha), orné pôdy (16,84) a záhrady (9,88 ha).

Návrh riešenia uvažuje s celkovým záberom pôdy v rozsahu približne 15,15 ha. Celkový záber poľnohospodárskeho pôdneho fondu predstavuje 14,8107 hektárov a celkový záber nepoľnohospodárskeho pôdneho fondu predstavuje 0,3402 hektára. To potenciálne predstavuje zníženie pôdneho fondu na 286,12 ha, pričom podiel z celkovej výmery poľnohospodárskeho fondu by sa znížil o približne 4,9 %. Celkový podiel poľnohospodárskej pôdy by tak mohol klesnúť o 1,1% na 21,3 %. Najväčšie rozvojové plochy sú lokalizované v severnej a strednej časti územia obce v okolí hlavnej miestnej cesty a nadväzujú na existujúcu zástavbu. V prevažnej miere sa jedná o plochy určené na bývanie.

Z hľadiska celkového vnímania krajinného obrazu krajiny to však nepredstavuje výrazný zásah do vnímania obrazu krajiny. Ako aj bolo uvedené vyššie, skôr naopak, regulovanou výstavbou bude zabezpečené funkčné dotvorenie urbanistických priestorov v zastavanej časti územia. Riešenie navrhované v strategickom dokumente neumožňuje výstavbu dominant v krajine, ktoré by akýmkoľvek spôsobom zasahovali do vizuálneho obrazu krajiny. Výška zástavby vo väčšine prípadov nepresahuje dve nadzemné podlažia, intenzita využívania územia je stanovená v zmysle dnešnej rastlej až rozvolnenej formy zástavby a nie je priestor je lokalizáciu nových dominant. Časť navrhovaných aktivít, ako napr. zámer sedačkovej lanovky (zámer podľa ÚPN VÚC Žilinského kraja), zasahuje do lesnej vegetácie, vplyvy je možné znížiť vybranými opatreniami. Zámer nemá záväzný charakter.

D. ZÁVERY HODNOTENIA A NÁVRH OPATRENÍ NA ZACHOVANIE ŽIADÚCEHO STAVU KRAJINY

D.I REGULATÍVY A OPATRENIA AKO NÁSTROJ NA UDRŽANIE PRIAZNIVÉHO STAVU

Každá stavba, resp. technické dielo mení svoje prostredie a jeho umiestnenie v konkrétnej lokalite má svoje zákonitosti. Podľa zákona č. 200/2022 Z. z. o územnom plánovaní v z. n. p., resp. č. 50/1976 Zb. v znení účinnom do 31.3.2024, v §11 sa uvádza pre územný plán obce „prípustné, obmedzené a zakázané využívanie plôch“; podľa §13- 3/c, §39a – 2 sa vyžaduje zabezpečenie súladu urbanistického riešenia a architektonického riešenia s okolitým životným prostredím, s ostatnou krajinou, najmä výškové a polohové umiestnenie stavby.

Územný plán obce usmerňuje výstavbu prostredníctvom stanovenia zásad a regulatívov funkčného využitia a priestorového usporiadania. Stanovené sú v záväznej časti územného pláne obce. Funkčné využívanie územia predstavuje spôsob využívania územia podľa druhu prevádzok alebo činností v ňom, v členení na základnú funkciu a neprípustnú funkciu, vrátane ich podrobnejšej špecifikácie, pri zohľadnení potrieb rozvoja spoločnosti a súčasného stavu a hodnôt územia a krajiny. Podmienkou funkčného využívania územia sú textovo a graficky vyjadrené regulatívy umiestňovania výstavby a uskutočňovania činností, ktoré majú vplyv na územie príslušného priestorovo-funkčného celku alebo jeho časti a na zabezpečenie udržateľného územného rozvoja. Regulatívom funkčného využívania územia textovo, číselne alebo graficky vyjadrený parameter alebo limit, ktorým sa určujú podmienky na výstavbu alebo činnosti, ktoré majú vplyv na územie, a požiadavky na organizáciu územia. Funkčné využívanie územia je regulované s podrobnosťou na skupiny pozemkov, resp. na regulačné bloky v členení na základný druh a neprípustný druh, ktoré následne spodrobňuje špecifikácia základného druhu a špecifikácia neprípustného druhu.

Základné druhy funkčného využívania, a teda aj neprípustné druhy funkčného využívania sú nasledovné. Definované sú v kapitole 1.4. Záväznej časti dokumentácie:

- Bývanie.
- Vybavenosť.
- Výroba.
- Verejne prístupné priestranstvá.
- Ekostabilizačná vegetácia.
- Ekostabilizačné vodstvo.
- Produkčná vegetácia.
- Produkčné vodstvo.
- Rekreačná vegetácia.
- Rekreačné vodstvo.
- Dopravné vybavenie.
- Technické vybavenie.

Strategický dokument stavby priamo neumiestňuje, ani nenavrhuje. Vytvára územnotechnické možnosti pre rozvojové lokality a k nim prislúchajúce zastavovacie podmienky, ako aj vymedzuje nezastavateľné hodnotné plochy krajinné i sídelnej zelene. Disponibilné plochy rozvoja sú koncipované adekvátne k zachovaniu génia loci liptovskej obce. V duchu týchto cieľov urbanistickej koncepcie sú v celej záväznej časti strategického dokumentu prierezovo integrované adekvátne zásady a regulatívy.

Špecifická regulácia sa navrhuje v okolí kostola sv. Alžbety. Územie v okolí kostola sv. Alžbety je aktuálne obrastené vysokými drevinami. Strategický dokument uvažuje s revitalizáciou územia medzi cestou a samotným objektom kostola s vytvorením parkovej úpravy okolia. Cieľom je zabezpečiť lepšiu viditeľnosť objektu kostola.

Strategický dokument zároveň navrhuje, v území za kostolom, umiestnenie zariadenia občianskej vybavenosti (najmä so zameraním na oblasť sociálnej strastlivosti) s nízkopodlažnou zástavbou bez toho aby pôsobilo rušivo na objekt kostola.

D.II MANAŽMENT A MONITORING KRAJINY

Zabezpečenie manažmentu krajiny a trvalého monitoringu je aj úlohou príslušných štátnych inštitúcií zameraných na ochrany prírody a krajiny (NAPANT, príslušný okresný úrad, oddelenie ochrany prírody a krajiny), ktoré v zmysle svojich kompetencií vydávajú stanoviská a rozhodnutia týkajúce sa výstavby na riešenom území. Taktiež monitorovaciu funkciu plní obec, ktorá rozhoduje o hospodárskom a sociálnom rozvoji na svojom území vrátane preneseného výkonu štátnej správy na úseku výstavby.

D.III ZÁVEREČNE STANOVISKO

Riešenie územného plánu vychádza zo základného cieľa zachovať charakter obce ako príjemného vidieckeho sídla Liptovskej kotliny, so svojou špecifickou atmosférou podhorskej krajiny, dotvorenej lúkami a pasienkami, kde je radosť bývať alebo sa rekreovať.

Strategický dokument neumožňuje výstavbu na vizuálne exponovaných lokalitách, ani na lokalitách s výskytom historických krajinných štruktúr a kultúrohistorických pamiatok, ktoré vytvárajú typický ráz krajiny.

Funkčným využitím a priestorovým usporiadaním nevytvára územno-technické podmienky pre vznik nových izolovaných urbanistických celkov mimo zastavaného územia obce, ale len umožňuje vznik novej výstavby v nadväznosti na zastavané územie obce. Celkovo sú zastavovacie podmienky stanovené pomerne extenzívne. Výška zástavby vo väčšine prípadov nepresahuje dve nadzemné podlažia, intenzita využívania územia je stanovená v zmysle dnešnej rastlej až rozvoľnenej formy zástavby a nie je priestor je lokalizáciu nových dominant. Obec prostredníctvom územného plánu vyjadruje snahu rozvíjať sa, no citlivo a úmerne miestnym pomerom.